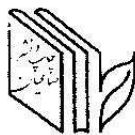

ابزار مشتقه اختیار معامله در بورس ایران،
دیدگاه‌های فقهی و راه‌های تصحیح آن

هوشنگ مریم‌نوی وصالیان

ندا ریج‌اندیش

عباس پائین‌پور

سرشناسه	: مومنی وصالیان، هوشنگ، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: ابزار مشتقه اختیار معامله در بورس ایران دیدگاه فقهی و راه‌های تصحیح آن/ هوشنگ مومنی وصالیان، ندا رنج‌اندیش، عباس پاکاری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۸۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۸۵-۸۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: اختیار معامله (فقه)
موضوع	: Options (Finance) (Islamic law)
موضوع	: اختیار معامله در بورس - ایران
موضوع	: Stock options -- Iran
موضوع	: اختیار معامله - ایران
موضوع	: Options (Finance) -- Iran
شناسه افزوده	: بیج، بی.ا، ۱۳۶۰-
شناسه افزوده	: پاکاری، عباس، ۱۳۶۰-
رده بندی کنگره	: P ۱۹۸ الف / ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۳۳۶۴۹

حق چاپ محفوظ می‌باشد.

ابزار مشتقه اختیار معامله در بورس ایران دیدگاه فقهی و راه‌های تصحیح آن

تالیف و گردآوری: هوشنگ مومنی وصالیان، ندا رنج‌اندیش، عباس پاکاری.
ویراستاری: معصومه اسفندیاری

ناشر: صالحیان

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۸۵-۸۱-۳

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۹۱۲۰۶۱۷۲۸۳

سایت انتشارات: www.chapketab.com

فهرست مطالب

۹	.....	مقدمه
۱۱	.....	تاریخچه پیدایش بورس در ایران
۱۵	.....	تاریخچه پیدایش بورس در ایران
۱۷	.....	انواع بازارها
۱۷	.....	بازار کالا و خدمات
۱۸	.....	بازار پول
۱۹	.....	بازار سرمایه
۲۰	.....	تفکیک بازار سرمایه از بازار پول
۲۲	.....	تعاریف و مفاهیم بورس
۲۲	.....	نهادهای بازار سرمایه
۲۲	.....	بورس اوراق بهادار
۲۳	.....	بورس کالا
۲۴	.....	مؤسسات سپرده گذاری و نگهداری اوراق بهادار
۲۵	.....	انواع بازار سرمایه
۲۶	.....	انواع ابزارهای مالی قابل معامله در بورس
۳۰	.....	خصوصیات ابزار مشتقه

- ۳۰..... قراردادهای اختیار معامله
- ۳۴..... سازوکار بازارهای اختیار معامله
- ۳۵..... کاربردهای اختیار معامله
- ۳۶..... مفاهیم مورد نیاز
- ۳۷..... حد سود و زیان برای طرفین معامله
- ۳۷..... عوامل تأثیرگذار بر قیمت اختیار معامله
- ۳۸..... قیمت سهام و قیمت توافقی
- ۳۸..... زمان باقیمانده تا سررسید
- ۳۹..... نوسان‌پذیری قیمت سهام
- ۳۹..... نرخ بهره بدون ریسک
- ۴۰..... تعلق سود به سهام
- ۴۰..... بررسی وضعیت سودآوری یک قرارداد اختیار معامله
- ۴۱..... نحوه تسویه
- ۴۲..... میزان عایدی حاصله از قرارداد اختیار خرید در سررسید
- ۴۳..... میزان عایدی حاصله از قرارداد اختیار فروش در سررسید
- ۴۴..... استراتژی‌های اختیار معامله
- ۴۴..... سود و زیان حاصله از استراتژی خرید یا فروش اختیار خریدار یا دانه و قرارداد
- ۴۵..... سود و زیان حاصله در اختیار فروش
- ۴۶..... راهبرد اختیار خرید پوششی / پوشش داده شده
- ۴۷..... نمودار سود و زیان راهبرد اختیار خرید پوششی / پوشش داده شده
- ۴۷..... نمودار سود و زیان خرید یک سهم
- ۴۸..... راهبرد فروش حمایتی
- ۴۹..... نکات مربوط به اختیار فروش حمایتی
- ۴۹..... راهبرد دامنک خیزان اختیار خرید (Bull Call Spread)
- ۵۰..... راهبرد دامنک افتان اختیار خرید (Bear Call Spread)

۵۰	راهبرد دامنگ افتان اختیار فروش (Bear Put Spread).....
۵۰	راهبرد دامنگ پروانه‌های اختیار خرید (Butterfly Spread with Calls).....
۵۱	راهبرد دامنگ پروانه‌های اختیار فروش (Butterfly Spread with Puts).....
۵۱	راهبرد دولنگه متقارن (Straddle) خرید.....
۵۲	راهبرد دولنگه متقارن (Straddle) فروش.....
۵۲	راهبرد محصور.....
۵۳	قیمت گذار، اختیار معامله.....
۵۳	فرضیات و متغیرها.....
۵۴	محاسبه حدود بالا و پایین قیمت اختیار معامله.....
۵۷	عوامل موثر بر قیمت اختیار معامله.....
۵۸	قیمت فعلی دارایی پایه.....
۵۹	قیمت آتی توافق شده.....
۶۰	نوسان و تلاطم قیمت دارایی پایه.....
۶۱	نرخ بهره سرمایه‌گذاری بدون ریسک.....
۶۲	سود تقسیمی سهام.....
۶۳	روش‌های قیمت‌گذاری قراردادهای اختیار معامله.....
۶۹	مفروضات روش بلک - شولز.....
۶۹	فرمول قیمت‌گذاری بلک - شولز.....
۷۱	مشکلات روش قیمت‌گذاری بلک - شولز.....
۷۲	دیدگاه شرعی در مورد حق اختیار معامله.....
۷۲	ماهیت حق اختیار معامله.....
۷۵	عناوین فقهی که بررسی آنها لازم است.....
۷۸	حکم شرعی حق اختیار معامله.....
۸۰	راه‌های تصحیح عقد اختیار معامله.....
۸۳	منابع و مأخذ.....

مقدمه

بازار بورس، امروزه در بدارنده‌ی یکسری معاملات گوناگون است که در اقتصاد کشور، آثار فراوانی دارد. خرید و فروش انواع اوراق بهادار، باعث تجهیز پس‌اندازهای کشور و نقدینگی بخش خصوصی به منظور تأمین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت می‌شود. آثار مهم و تعیین‌کننده‌ی بازار بورس سبب گسترش آن در سطح جهان و تحقق بازارهای بزرگ بورس در مناطق اروپا و آمریکا و خاور دور شده است. امروزه، بازارهای بورس، نبض اقتصاد جهانی است، گونه‌ای که کم‌ترین نابسامانی در امور اقتصادی به سرعت، بازارهای بورس را متشنج و آشفته می‌دارد و میلیاردها «دلار»، «یورو» یا «ین» را به ضرر یا به نفع افراد و در سبب‌ها بجا می‌کند. بازار بورس، نهاد جدیدی است که در دهه‌های اخیر رشد بی‌سابقه‌ی داشته است و با برخورداری از تجهیزات الکترونیکی و به کارگیری سیستم‌های رایانه‌ای و اینترنتی، هزاران معامله را در اندک زمانی بین افرادی که در نقاط گوناگون جهان به سر می‌برند، انجام می‌دهد. کشورهای اسلامی نیز به تدریج در بازارهای بورس جهان شرکت کرده، سرمایه‌های خود را به خرید سهام، اوراق قرضه و غیر آن اختصاص می‌دهند. لزوم تطابق معامله‌های بازار بورس با قواعد شرعی، اندیشه‌وران مسلمان را واداشته تا درباره‌ی معامله‌های بورس بررسی‌هایی فقهی را انجام دهند. بحث صحت

خرید و فروش سهام امروزه مسلم است؛ اما در بازارهای بورس جهان، افزون بر سهام عادی و سهام ممتاز ابزارهای جدید برای انجام «مبادلات کالا در زمان آینده با نرخ معین» مبادله می‌شود. لذا مطالعه حاضر می‌کوشد تا مباحث فقهی مربوط به آن را مطرح و صحت و سقم آن را روشن سازد

www.ketab.ir